

MAGYAR KÜRIR.

Nr. 19.

Indult Bétsből, Pénteken, Mártzius' 7-dikén, 1828.

Béts.

Nagy Méltóságú Kopátsy József Úr, Veszprémi Püspök, Királyi Tanácsos, a' Ilét-személyes Fő Törvényszék Tábla-Bírája, és a' Fels. Magyar Királyné' Udvari Cancelláriusa Ö Tsász. Kir. Felsége által kegyelmesen belső titkos Tanácsosi rangra emeltetett.

Ö Ts. K. Felsége méltóztatott Méltóságos Purkhart Norbert Urata' Nagy Méltóságú Közönséges Udvari Kamaránál Udvari Tanácsos Referendáriust hasznos szolgálatjának, és ez által szerzett érdemeinek tekintetéből minden taxa fizetés nélkül Magyar Nemességgel megtisztelni.

Ö Tsász. Kir. Felsége, Kis-Rhédei Gróf Rhédei János Urat Ts. Kir. Kamarássá méltóztatott kegyelmesen kinevezni.

A' Zágrábi Püspöknek boldogult N. Méltos. Verhovátz Maximilián Urnak halálával, Horváth Országban a' Báni Hivatalnak Helytartósága megüresülvén, most Ö Ts. K. Felsége ezen Helytartói Hivatalra mind a' Politikai mind Törvénybeli dolgokra nézve, Méltos. és Fő Tisztelendő Alagovits Sándor, Választott Rosoni Püspök Zágrábi Kanonok, Nagy Prépost, és Ts. K. Udvari Tanácsos Urat méltóztatott kegyelmesen kinevezni.

A' Bétsi Udv. Ujságnak Mártz. 4-dikén költ darabjában ezen jelentést olvassuk: Fő Tisztelendő Szekfű Ferentz Lévai Plebánus és Al-Esperest Úr azon jóltévő szándékhól, hogy a' tűz által tavalgy megkárosított Mária Czelli szerentsétlen Közönség sorsán segítsen, az idevaló Ts. K. Fő és Uralkodó Város Magistratusához száz tizen öt forintot küldött segedelmul; a' melly summa az Alsó Austriai Ts. K. Hormányszéknek által is adatott, hogy az emberi szeretetből Adakozónak értelme szerént, adománya ezen elszánt jó végre furdittassék.

Az Archipelagusról jött legújabb Tudósítások.

Scióból Syrába érkezett új tudósítások szerént, ott a' Görögök dolga nem igen jó lábon áll. A' Törökök tudniillik Tseszme felől mind eleséggel mind néppel folyvást segítettnek, azomban hogy a' Görögök mindennek nagy szűkiben vagynak; úgy hogy Fabvier már arról kezd gondolkozni, hogy Scio megszállását abba hagyja, és seregével hájóra szálljon, mivel a' Törökök a' várból való gyakori szerentsés kiütéseikkel az ő seregében sok kárt tesznek. A' melly Brigghajót Lord Cochrane-nak unoka öltse kormányozott, az itt Sciónál egy kemény szélvész által a' partra kivettelvén széllyel szakadt.

Nagy Britannia:

Parlamentbéli dolgok. — Alsó Ház, Febr. 14-kén.

Hobhouse Úr Ügyet indított (motiot tett) az eránt, hogy Admiralis Codringtonnak köszönetet kell a' Ház nevében mondani a' Navarini ütközetben kimutatott vitézségeért. — Beszédét ezen kezdte: Az e'féle jóvállásokat mindenkor a' Ministerium részéről szokták tenni; és ha most, midőn az, az Oppositio részéről tétetik, a' Ház megegyezését megnyeri, annyival ditsőségesebb fog lenni. A' Navarini ütközetnek politikai oldala itt nem jön tekintetbe. Mikor Sir Arthur Wellesley Kopenhágát megvette: az akkori Ministerek nem a' Kabinét politikáját, hanem egyedül a' Fő Vezér vitézségét hozták fel arra okúl, hogy a' Haza nevében neki köszönetet mondjanak. Akkor Canning volt a' Külső Minister, és ő adta a' Fő Vezéreknek az Instructiót, — szintűgy mint most a' Navarini ütközet előtt Codringtonnak; és ha akkor (1807) meghalt volna Canning Úr, hihetően akkor is ellene lettek volna az utánna következő Ministerek a' Parlament nevében való köszönet mondásnak, a' mennyiben az, olyan Parantsolatok végrehajtását illette vala, mellyeket nem ők adtak. Értelme szerint a' Ministerek, kik a' Canning politikája és Július 6-kán kötött Szövetség mellett állanak, ha önön magokkal ellenkezni nem akarnak, az ő Motiójának is mellette tartoznak lenni. — Felhozta továbbá Hobhouse Úr, hogy Kopenhága megvételét az akkori Királyi-beszéd nagy ditsérettel említette: a' Navarini ütközetről ellenben a' mostani Királyi-Beszéd (a' mit ő felette sajnál) semmi ditsérettel sem emlékezik. Azt kérdésben sem lehet tenni, hogy vallyon Codring-

ton Úr az eleibe szabott rendelkezéshez tartotta e' magát? Mert egy az, — hogy Sir Gore, a' kiez eránt a' Közép Tengerre elküldetett (melly küldésre az Oesterreichischer Beobachternek egy tzikkelye adott okot) a' dolgot egészen felvilágosította; más az — hogy Lord Dudley, Lord Goderich, Hg Wellington a' Felső Házban megmondották, hogy az Admiralist gyaláznai nem lehet. A' Frantzia Király és az Orosz Tsászár sokféle képpen, még saját kezekkel írt levéllel is, kijelentették az Admirálisnak tetszéseket. Egyedül Anglia látszik érzéketlennel ezen győzelem eránt. Es ha ma — az én javallásom szerint — a' Haza háládatosságának nyilván való bizonyosságát nem adjuk: az egész Világ el fog hámúlai háládatlanságunkon. Gyanúba ejtjük magunkat, mintha nekünk valami különös okunk volna arra, hogy a' Navarini ütközetről hallani sem akarunk. Azt sem lehet Ellenvetésül felhozni, hogy ez által a' Portával való alkudozások fognak megháboríttatni. A' Parlamentbéli dolgokról igen keveset tudnak Törökországban. És (ha tsak ugyan van mitől) inkább attól lehet tartani, hogy a' Sultán kevélysége azt veszi rosz néven, hogy a' Királyi Beszédben régi Szövetség es nek neveztetik. Meglehet — nem fog neki tetszeni, hogy olyan Kereskedőknek és rabszolgáknak, kiknek a' Porta kegyelmesen megengedi, hogy Kis Asiában ollót áruljanak, s rajta aprószőlőt tseréljenek, pusztá Királyjával egy sorban álljon. — Bankes Úr ellene volt a' Motiónak. A' Ház ez által a' Jul. 6-kán kötött Szövetséget fogná helybe hagyni; a' mit — értelme szerint — nem tehet. — A' Pitt politikája szerint soha sem kelle vala az Oroszokat a' Közép Tengerre béereszteni. — Huskisson Úr tagadta, hogy a' mostani Ministerium más szemekkel nézné Admi-

ralis Codringtonnak tselekedetét, mint az előbbeni; mint szintén azt is, hogy Sir Gore az Admirális magaviseletéről valami hivatalos jelentést tett volna, 's hogy arra az Oesterreichischer Beobachternek egyik keltje *) adott volna okot. A' Ministerek egyedül azért szegeztek magokat a' Parlamenti köszönet mondásnak ellene; mivel az csak a' H á b o r ú b a n nyert győzelmeknek adatik, nem pedig akkor, mikor a' Fő vezér maga — elkerülhetetlenül ereszkedik tsatába. A' K o p e n h á g a megvételére azt jegyezte meg, hogy az akkori Fő Vezérnek egyenes parancsolata volt a' Város megtámadására 's megvételére. Dánia elébb hadat izent, és azután következett a' város megvétele. — A' Navarini ütközetre nézve egészen másképpen van a' dolog. Mi — a' nélkül, hogy háborúban volnánk — egyedül közbe vetettük magunkat, hogy a' Törökök és Görögök között minden vérontásnak vége szakadjon 's a' két Fél közötti valóságos Fegyverszünetet szerezzünk. Codrington Úr bémegey az egyesültt Hajós sereggel a' Navarini kikötőhelybe. Nem azért, hogy a' Törököket megtámadja — mert arra parancsolata nem volt, — hanem hogy ol-

lyan állást vegyen, melly a' Törököket a' Fegyverszünetre bírja. Erre következett az a' veszély (Katastrophe) mellynek, úgy tekintvén azt, mint Tengeri ütközetet, a' Historia mássát nem mutathatja. Az Admirális sem hirtelenkedésből sem készakartva nem okozta az ütközetet; a' mint ez, az ez eránt tétetett vizsgálatokból megtetszik. Azt mondá H o b h o u s e Ú r „úgy kell nekünk ezen történetet tekintenünk, már az akár ki „vált előre tsínálva akár nem, mint örömtárgyat; mert ez által a' Törökök és „Görögök közt való ellenségeskedésnek „vége szakad“ Ő (Huskisson Úr) arra azt mondja, meg lehet hogy vége szakad, meg lehet, hogy nem szakad. A' bizonyos hogy ezen ütközetnek sok rossz következése lehetett volna. Mert hátha a' Török minden Anglus jószágot confiscált volna? hány ártatlan Anglusok lehetek volna ennek áldozatai? — Ő az Admirálist nem kárhoztatja; tudja, hogy olyan környülállások között egy Anglus Tengeri Tiszt sem tehetett volna mást. Hanem azt mondja a' Háznak: gondolják meg, hogy egy Fő Vezérnek nagy hatalom van kezébe adva; és most az Admirális Codrington példájával könnyen arra késztetődnek a' Fő Vezérek, hogy olyan történetekre adjanak alkalmatosságot, mellyeket Anglia bizonyosan meg fogna bánni. Hertzeg Wellingtonnak 11-szer mondott a' Ház köszönetet, de nem mondott a' F o u l o u s e i fényes győzedelemtől, mivel akkor már nem volt Anglia Frantzia Országgal háborúban. — Mackintosh Úr azt állította, hogy Admirális Codrington csak annál az egy oknál fogva sem ment Instructioján túl, mert a' Jul. 6-án kötött Szövetkezésben (mellynek következtében szállott ki az egyesültt Hajós sereg a' Tengerre) a' mondatik, hogy „valóságos (in factó) lévő) Fegyver-

*) A' Beobachternek ezen Tudósítása, mellyet az Zantéból Oct. 21-dikén (1827-ben) költ, 's ide Bétsbe rendkívül való postán érkezett levélből közöl, a' Magyar Kurírnak Nov. 9-dikén kiadott 38-dik számú árkusában vagyon; a' hol egy Jóniai bárka vezéréről ez mondatik: „Ez esküvéssel és bethületére erősítette, hogy ő szemeivel látó tanúja volt a' történetnek; (t. i. a' Navarini ütközetnek) 's azt is beszéllte, hogy elébb az Anglus azután a' Frantzia hajók osztálya tüzelt rá a' Török flottára, 's a' t.“

szűnést akarnak a Szövetkezők szerezni. Azt pedig minden tudja, hogy egy felfegyverkezett Hadisereget azzal el nem tartóztatunk a hadakozástól, hogy azt rósavízzel öntözzük. Ném is lehet más eszközt képzelni azon szövetség teljesítésére, mint egy olyant, a millyen a Navarini ütközet vala. Hanem ő úgy látja, hogy a Ministereknek maga az a Szövetséglátás nem tetszik. Melly esetben selette sajnálja őket; mert — ő úgy gondolja — nints nagyobb kín egy Ministerre nézve, mint az olyan Szövetséglátás pontjainak, mellyet nem hágy helyben, teljesítése: mikor a Minister érzi, hogy a Szövetség a Nemzetek Jussának ellenére köttetett, de azonban kéntelen megtartani, mivel egymás harmadiknak megígérte, hogy megtartja (Halljuk! Halljuk!). Ha mi most Admirális Codringtonot a köszönetet megtagadjuk: az által egész Európa előtt azt mutatjuk ki, hogy, új Ministereink lévén, a 6-dik Juliusi Öszveszövetkezést szégyentelni kezdjük, a győzedelmen megijedtünk, s felünk olyas valamit tenni, a mi az eddig való Történeteknek természeti következése. — Arra kérte végre Hobhouse Urat, hogy Mosióját vegye vissza, mivel ha a voksolás közben el nem fogadtatnék, nehezebben fogna az Admicalisnak esni. — Ugyan ezt kérte Peel Úr is, azt hozván fel az Ügyindítás (Monitio) ellen, hogy e lenne az első példa, ha most a Háaz egy nem háborúban nyert győzelemért köszönetet mondana a Hadi Vezérnek. Admiral Byng 1718-ban hasonló esetben a Spanyol hajós sereget semmivé tette, de mivel Anglia Spanyol Országgal hadban nem volt, a Parlamenttől Köszönő Levelet nem nyert. — Ezekre Hobhouse Úr az indítóit ügyet visszavette.

Hertzeg Aszszony Feodora (a Kenti Hertzegnének az első házasságból született leánya) és Hertzeg Hohenlohe-Langenburg menyegzőjén, melly 18-kán tartatott, jelen volt az egész Királyi Familia; Ő Felségét a Királyt és Augusta Hertzeg Aszszonyt kivévén. A Hertzeg Aszszony 21 esztendő — a Hertzeg 52-dikben van. Az új Házaspár — az Angliai szokás szerint — kiment Claremontba, s ezen mezei jószágon fogja az első Heteket tölteni.

Frantzia Ország.

A Követek Háza — vége lévén Febr. 21-kén a Meghatalmazó Levelek vizsgálásának — a szokás szerint elválasztotta azen öt Candidatusokat, kik közül a Király az Elölülőt ki fogja nevezni. A Candidatusok ezek: de Lalot, Hyde de Neuville, Royer-Collard, Gauthier, és Casimir Perier Urak. — Minden Liberalis, vagy a mint a Gazette de France nevezzi, revolutionalis Újságlevelek magokon kívül vagynak az örömmnek miatta — hogy az Elölülői helyre a nevezett Urak választattak.

A Török Udvarnál volt Nagy Britanniai Követ Stratford-Canning Úr Febr. 21-kén Lyonban, 22-kén Parisban volt, a honnan Febr. 24-kén megindulván útját London felé folytatta.

Admirális Rigny Jan. 15-kén 1828 költ Levelében a Frantzia Kereskedőket újra inti, hogy védő hajók késérete nélkül az Archipelaguson és a Syriai partok felé ne járjanak. A Görögök újabban két Frantzia hajót fogtak el, azokat az Aeginai Tengeri Törvényszék elcibe hirtzolták. Az Admirális, mihelyt ezt megtudta, hadi hajókat rendelt Aeginába, kik az elfogott Frantzia

hajókat vissza kívánják. De mikorra ezek Aeginába érkeztek, a' Tengeri Törvényszék a' hajókat már confiscatio-ra ítélte 's mindent, a' mi t. i. portéka nemű rajtok volt, eladatott. Az Admirálist megkérték az Aeginai Tiszt viselői, hogy Gróf Capodistrias elérékezéséig várakozniék.

Párisban egy kézi könyv jelent meg a' Tsiga-evők számára Manuel de l'amateur d' huitres név alatt; mellyben, a' mi a' tsigákról statistikai, oekonomiai és természethistoriai tekintetben mondani való van, mind elő adalik. Párisban 8 's 9 száz ezer tsigát esznek meg esztendőnként.

A' Frantzia Király azt parantsolván, hogy a' tengeri dolgokra ügyelő Minister terjeszsze eleibe Ő Felségének, mitoda állapotban legyen Bissonnak, azon volt hajós Zászlótartó tisztnek familiája, a' ki magát mintegy hetven tengeri rablólkkal együtt, tsak azért, hogy azokon győződelmet vehessen, a' levegőbe felvetette; ez jelentette Ő Felségének, hogy annak szülei már meghaltak, és tsak egy leány testvérje vagyon életben. Ezen környülállás a' Penziókra ügyelő hivatalnak eleibe adatván, azt az ítéletet hozta, hogy a' Penzió ilyen esetben tsak egyedül azon személynek Szüléit és Özvegyét illetné, ki magát Hazája javáért feláldozta, és e' szerént itt a' penzió adásnak helye nem volna. A' Király mindazáltal azt végezte, hogy a' tengeri dolgokra ügyelő Minister ezen esetre nézve egy különös törvényt terjeszszen az Országgyűlés eleibe, melly szerént Bisson Familiájának, az az életben lévő leány testvérjének rendkívül való Penzió rendellessék.

Midőn Febr. 25-dikén az Országos Követek Háza éppen abban foglalatosko-

dék, hogy a' kinevezendő négy Vice Praesidensek elválasztását a' voksok többsége szerént eldöntse: belépett a' Belső Minister az Ülésbe 's által ada egy bepetsételt Királyi levelet Rallier Úrnak, a' ki eddig, mint legidősebb tagja a' Háznak ideigvaló Elölülő volt. Ezen Királyi levélben, melly ugyan tsak Febr. 15-dikén költ, Royer-Collard Úr nevezetett ki az öt Candidatusok közül Fő Presidensnek. — A' négy Vice Praesidenseknek Választandók között tsak ketten voltak, a' kikre 557 voks között az elválasztásra nézve elég voks ment, úgymint, Marquis Cambon, a' kire 190, és Agier Úr, a' kire 179 voks ment; a' kik-e' szerént mint két Vice Praesidensek azonnal ki is kiáltattak. Minthogy többekre elég voks nem ment, a' még megkívántató két Vice Praesidens választásokra nézve újra voksolni kezdettek.

A' Kormányzék parantsolatjára Breszben egy Lineahajót, két Fregátot egy Goettet 's más kikötőhelyekben is egynehány hadi hajókat kell a' kivezésre felkészíteni. Toulonból a' Provence nevű Lineahajó Rigny Frantzia Admirálissal, több Fregátok és kisebb hadi hajók a' Levánta felé már kiindultak.

A' Gazette de France írja, hogy a' Király Febr. 25-dikén magához hívatta Labourdonnay Urat, a' ki Ő Felségénél szinte egy óráig volt benn. — A' Constitutionelle szerént a' nevezett Úr Sz. Petersburgba fog követ-ségbe küldetni.

Febr. 26-kán a' Követek Házának Praesidense, Royer-Collard Úr a' Királynál volt, későbbben pedig tanácskozást tartott Ő Felsége egymásután a' Hadi-, Tengeri- Belső- és Külső Ministerekkel.

A' Gazette de France nagyon kikél a' Voksok többsége ellen, mellyel

a' Követek Házában a' Praesidensi Candidátusok elválasztattak, 's a' többek között így szól: „Borzad az ember, midőn látja, hogy jövőd sorsunk elhatározása olyan Többségre vagyón bízva, melly a' rend fenntartására semmit se tehet, mert az maga is tsupa rendtelenség. Mihez tudná az magát tartani, midőn az önnön tselekedeteire is egymással ellenkező principiumokból indul ki. A' honnan nintsen is annak semmi hatalma, hogy valamit végezzen; a' melly még tsak abban sem tud megegyezni, hogy a' dolgot mellyik oldaláról kell igazán nézni és felvenni. A' mit az egyik Fél jónak nevez, azt a' másik Fél rossznak mondja. Ez a' képtelen és gonosz szándékú okoskodás a' leggyalázatosabb nézőjátéka az emberi észnek. Mi szülhetette ezt a' pártos öszveszövetkezést? Talám Hivatalokra-vágyódás? Nem, mert a' Revolutióra nézve még ezekre nintsen szükség; által látván azt, hogy ebben a' tekintetben még most nem az oda megkívántató tagokért dolgoznának. Vagy talám valamelly Kormányozásra nézve megállítandó Systemának kifejtegetése? De így minden esetre két féle Systema lenne, ha talám még igazábban azt is nem állíthatnók, hogy az olyan férjfiaknak, kik vezér-tételeiket, principiumaikat, feláldozhatnák, semmi Systemájok nintsen. Ha az úgy nevezett Rojálísták közzül némelleyek ezen Felekezethez tsatolják magokat, az tsak onnan származhatik, hogy bizonyos személyes helyeztetéseket megtámadhassanak, 's a' Király kormányozását megbuktassák. Ez a' zürzavarból öszveállott szövetkezés ismét tsak zürzavart szül, és innen van, hogy ez az Országot annyira nyughatatlanokdatja.“

Orosz Birodalom.

Petersburg. Febr. 12-kén. Würtembergi Királyi Hertzeg Fridrik a'

Fő Városban megérkezett. Moskau-ban Jan. 2-dik 5-dik napjától fogva valami ragadó Nátha uralkodik; még pedig olly nagy mértékben, hogy minden 10 ember közzül kilentz náthás.

Baku Tartományában (Orosz-Ásiában, Sirvánban) Holmali nevű Faltól félmértföldnyire, a' mult Dec. 8-dikán délutáni 5 órakor egy széles tűz-oszlop (mintegy 200 öl hosszú 's 150 öl széles) ütötte-fel magát a' földből sokféle nemű köveket szorván szerte szelylet, melly a' levegőben magasan fel-emelkedvén, három óráig oda-fel égett, azután lassanként a' földhöz egy singyre leszállott, de azomban 27 óráig folytában lángolt. Mikor a' tűz-oszlop — nagy menydörgések között — kirontott: felfelé szökő Víz Oszlopok is támadtak, mellyek most is megvannak, de most már ollyan magasra nem szöknek fel. A' helye ezen Kirontásnak egy lapos síkság; és semmi Kraterere vagy Gödre nintsen, mint a' tűzokádásolnál szokott lenni; sőt inkább azon darab föld, mellyen a' tűz-oszlop állott, halom formán felemelkedett. Közéltetni hozzá nem lehet, mert még most is ég; sőt ha a' földet azon a' tájon ásni kezdik, egyszerre lángot kap az Atmosphaerai levegő. — Van meg ezen Tartományban, egy Indiai pogány templom mellett, egy más tűz-oszlop is, de az halavány lánggal ég. Ez az újonnan támadt (ama régítől 8 mértföldre) ellenben veres színnel lángol. Azon kövek, mellyek ezen Kirontás alkalmatosságával, kivettettek, — a' szerént a' mint Petersburgban megvizgáltattak — többnyire Mészkövek, és Spátok Naphta gözzel beitatva. — Ezen Tüneménynek környül állásosabb megvizsgálását a' Kormányzszék egy Bányász Tisztre bízta.

Sziciliai Királyság.

Febr. 2-dikán Ischia szigeteiben nagy földrengés volt. A' Casamicciola ne-

vü Község Epülete le szakadt, 29 embert eltemetett, és sokakat megsebesített. A Király, mihelyt ezt meghallotta, a népnek, melly mindénfelé a mezőn szélyelfutott segítséget adatott.

E l e g y e s D o l g o k .

A Times nevű Londoni Újságok kiadóji ezen Jelentést közlik. Szinte tizennégy esztendeje már, hogy ezek az Újságok a mi nyomtató műhelyünkben Gőz- és más Erőmív segítségével által jönnek világ elcibe. Mi akkor méltó dicsérettel emlékeztünk ezen új nyomtatás módja feltalálójának Kőnig Úrnak ügyességéről és állhatatosságáról, mellyel ő minden nehézségeket meg győzött és elhárított; mellyek között nem utolsó volt az is, hogy magok a dolgozó emberek is minden mesterségeket megvetették, hogy az új találmány el ne süljön. Azonban ezen álméltkodásra méltó Erőmívven annak első feltalálója időről időre több több jobbításokat tett. Most pedig Újságunk Olvasóit és a Közönséget ezen nyomtató mívszerre nézve egy egészen új és jóltévő változtatás felől tudósítjuk. Mert az előbbeni mívszerünk által egy óra alatt ezerszáz árkust lehetett kinyomtatni. Most pedig egy olyan új erőmív által nyomtatott árkusát tartja kezében Olvasónk Újságunknak, a melly ilyen ívet vagy árkust egy óra alatt, négy ezeret nyomtat ki. Azt is állíthatjuk, hogy soha még a mesterség egy erőmívben ennyi könnyedséget, sebességet és tökéletes pontosságot eddig úgy nem egyesített, mint itt ebben. Azt tartjuk, hogy nyomtató mívszert már ennél nagyobb tökéletességre vinni lehetetlen. Könnyű elgondolni, melly véghetetlen sebességnek kell annak lenni, a mellynek mozgása által óránként

négy ezer, és így mindenminuta vagy pertzenet alatt tsaknem hetven árkus jö ki készen a sajtó alól. Hogy annál inkább meg lehessen a dolog fontosságát ítélni, azt jegyezzük meg, hogy a közönséges nyomtató sajtón a legsebesebb kezű Nyomtató legény sem nyomtathat ki egy óra alatt többet száz ötven árkusnál. A neve ezen új Nyomtató mívszer feltalálójának Applegath Augustus; a kinek éles elméjétől és fáradhatatlan igyekezetétől, az erőmívek és mívszerek jobbításaikra és tökéletesítésekre nézve még sokat várhatni.

A Magyar tengeri hajókázás.

Fiuméből Febr. 3-dikán jelentik, hogy ezen Szabad Királyi Magyar Tengerparti Városban Januarius 28-dikán a Magyar tengeri hajózás' év-könyvében örök emlékezetet érdemlő örvendétes történet ment végbe. Reggeli 5 órakor a legmagasabb víz álláskor az ottani hajó építő műhelyben készült, és Ő Császári Királyi Fő Hertzegsége Magyar Ország Kedves Nádor Ispánja életé Párjának, Mária Dorottya Ő Fő Hertzegségének nevével, mellyet reá a hódoló tisztelet ruházott, diszeskedő hármas árbotzú hajó (Fregát) számos gyülekezet előtt pompásan eresztetett a tengerre. Ezen már magában is figyelemre méltó történetet a Magyar Ország Nádor Ispánynéja Ő Fő Hertzegsége tiszteletéből eredett név annyival örvendesebbé tette, minthogy az a gyülekezetet Ő Fő Hertzegségeknek az Ő Fő Familiájokkal együtt volt tavalyi itten lett Egyes megjelenésekre, magas erköltséikre, a Haza eránt való jótéteményeikre elevenen vissza emlékeztette; melly öröm emlékezetnek új jegyével, nyomtatott versek osztogatattak. Ezen tudósítás

bizonyosan minden buzgó Hazafit öröme gerjeszt; valamint azon megjegyzés is, hogy a' Fiumei hajókázás szemlátómást gyarapodik; mivel a' Fiumei kikötőben megfordult hajók száma, melly 1826 esztendőben 4,500 ment, 1827-ben már 5,200-ra szaporodott; és így egyesztendő óta 900-al nevedett többre, a' Porto-Réi Lazaretbe kiszállott, halász, és utazó hajókat ide nem értvén.

Tudományos Dolgok.

Pesten egy nevezetes Magyar Munka jelent meg, melly gazdasági tekintetből a' Magyar Hazafiak figyelmetességét különösen magára vonhatja. — A' mi e felől a' Hazai és Külföldi Tudósításokban kiadatott, azt tisztelt Olvasóinkal mi is közleni hazafiúi kötelességnek tartjuk.

„Lovakról, Gróf Széchényi István. Pesten 1828 Petrózai Trattner J. M. és Károlyi Istvánnál.“ (nagy medián 8-ad rét, 256 lap.)

Noha áldott hazánk a' természetnek minden adományaival bővülködik; de ha azokat a' tudományoknak, és mesterségeknek értelmes rendszabásai szerint iparkodás, szorgalom, ész által nem gyarapítjuk, nem nemesítjük, nem nagy hasznot hajtának. Így van a' dolog Magyar országban a' Lótenyésztéssel is. Vannak lovaink, sőt méneseink, de azok igen középszerű állapotban. Ezen fogyatkozáson segíteni kívánván a' haza' szeretetétől lángoló Szerző Úr, a' jelenlévő Könyvet közre bocsátá. A' tisztelt Gróf Úr már előbb megjárta Angliát, Francia, Olasz,

és Török országokat; Magyar és Erdély országnak minden méneseit gondosan meg szemlélte, tapasztalásait jegyzésbe tette, és a' lovak tenyésztése körül előforduló jelességek, javítások, vagy hibák, fogyatkozások figyelmét sehoh el nem kerültek. Így sok szép tapasztalásait tulajdon gondolataival öszveszövéen, sok bal vélekedéseket, előítéleteket, mellyek mind eüdig ezen tárgy eránt a' gazdák között uralkodtak, nemes elszánással, és hazafiúi buzgó lélekkel meggyözüvén, olly munkát nyujtott a' ménest tartó, 's lovat kedvellő Magyar gazdák' kezébe, mellyért háladatos tisztelettel tartozunk a' nagy tapasztalású Szerzőnek. A' Bévezetés után értekezik a' Ló állapotjáról Magyar országban; azután a' Ló állapotjáról Angliában; a' Lónak a' futtatáshoz való elköszítéséről, és a' versenezésről; továbbá a' Ló tenyésztésnek némelly vonásait adja elő; és végre oktatást ad: mit kellene tehát nekünk tenni? — Előadása értelmes, tiszta, és tsinos; értekezése fontos; a' nyomtatás ollyan; hogy nyomtatójának ditsőségére válik. Az árra szép nyomtató papiroson 1 f. 20 kr. Velinen 5 f. Velencei Velinen 5 for. ezüstp.

A' pénz folyamat Mártzius' 6-dikán;
közép ár:
A' Státus' 5 p. Centos Obligátzióji 89 7/8
Az 1820-béli sorsosok, 145 5/4
Az 1821-béli hasonlók, 117 1/2
Bétsvárosa 2 1/2 p. Centos Bankó Obligátzióji, 44 5/8 for. keltek, mind Conv.
A' Bank-Aktziák keltek 1022 1/4 forin ton Conv. Pénzben.

Szerkeztető és Kiadó Márton Jó's ef, Professor.

Nyomtató Haykul Antal. (Obere Bäcker-Strasse Nro. 752.)